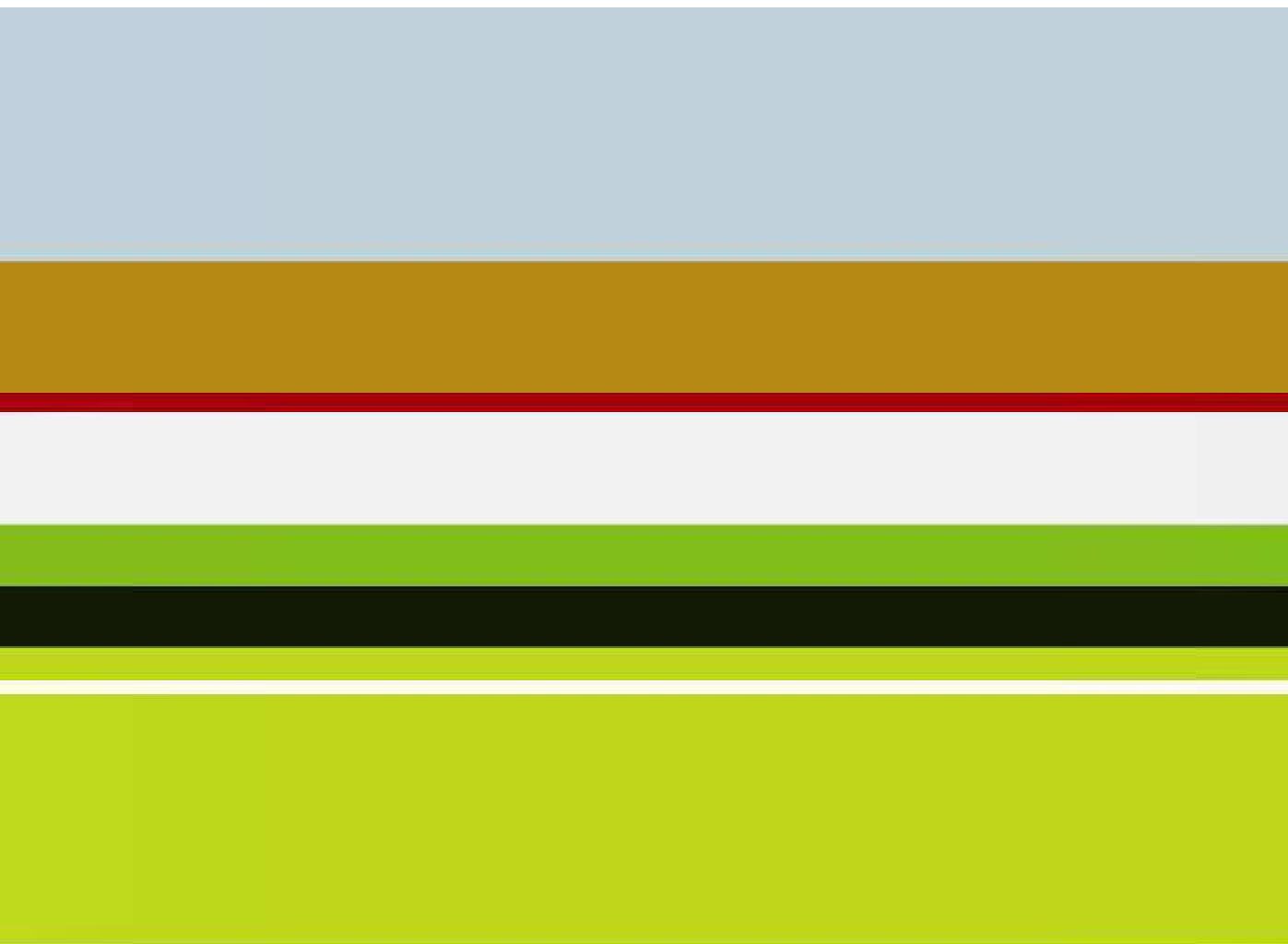

Samen leven op Texel

Texel is van ons allemaal

Een maatschappelijk beleidskader over meedoen in een veranderende samenleving, 2013-2017

Voorwoord

Mensen zijn zelf voor een belangrijk deel verantwoordelijk voor hun eigen welzijn en het samen leven in dorp en buurt. De eigen kracht van mensen wordt veel meer het uitgangspunt bij beleidsvorming door de overheid.

Er is sprake van een kentering in het denken en deze kentering doet zich voor op alle maatschappelijke terreinen. De overheid is niet langer de grote probleemhouder, de maatschappelijke instellingen niet langer de vanzelfsprekende dragers van de oplossingen. Steeds meer zullen mondige en zelfstandige burgers zelf en samen ervoor zorgen dat iedereen kan meedoen.

Met het u voorliggende stuk wil de gemeente uitdrukking geven aan deze verandering en bovendien een kader bieden aan komende maatschappelijke ontwikkelingen. Het geeft richting aan alle betrokkenen. Dit doen we door acht maatschappelijke opgaven te formuleren op verschillende beleidsterreinen. We willen een vitale samenleving zijn met kansen voor iedereen. Hoe we dit willen bereiken staat beschreven in deze maatschappelijke beleidsnota. Het nodigt het maatschappelijk middenveld uit om concreet invulling te gaan geven aan de maatschappelijke opgaven uit dit beleidskader. De gemeente geeft hierbij ruimte om eigentijdse oplossingen te hanteren.

In een snel veranderende wereld is de uitdaging dat iedereen mee kan doen aan de samenleving. Dat is de uitdaging waar burgers, maatschappelijke organisaties en gemeentelijke overheid voor staan in de huidige tijd. De overheid doet steeds meer een beroep op het maatschappelijk middenveld en de burgers.

De komende periode hebben naar verwachting ook enkele grote veranderingen bij het rijk effect op lokale overheden en burgers. Op het moment van schrijven van dit beleidskader is het kabinet demissionair. De verwachting is dat de invoering van de Wet Werken naar Vermogen, de transitie extramurale begeleiding uit de AWBZ en jeugdzorg, wel doorgaan. Eind 2012 komt hierover duidelijkheid.

Het kader is afgestemd met organisaties, instellingen en verenigingen op Texel.

Wij zijn ervan overtuigd dat Texel met dit maatschappelijke beleidskader op de toekomst is voorbereid. Dat we in staat zullen zijn samen de juiste dingen te doen om de Texelse inwoners een eiland te bieden waarop het goed leven is en waar zij die het nodig hebben, de nodige steun vinden.

Het college van Burgemeester & Wethouders

Inhoudsopgave

Samen leven op Texel ..... Texel is van ons allemaal

Een maatschappelijk beleidskader over meedoen in een veranderende samenleving, 2013-2017

Voorwoord	3
Inhoudsopgave	5
Hoofdstuk 1 - Introductie	7
1.1 Inleiding	7
1.2 Aanleiding	7
1.3 Leeswijzer.....	7
Hoofdstuk 2 - Context en gebruik van het beleidskader	9
2.1 Maatschappelijke ontwikkelingen.....	9
2.2 Missie en Visie gemeente Texel	11
2.3 Gebruik van het maatschappelijk beleidskader.....	12
2.4 Relaties tot andere visies en nota's.....	13
Hoofdstuk 3 - Toetsingskader aanbod	16
3.1 Algemene uitgangspunten.....	16
3.2 Financiële uitgangspunten	16
3.3 Uitgangspunten uit het raadsprogramma en de structuurvisie	16
Hoofdstuk 4 - Maatschappelijke opgaven	18
Thema 1: Goed leven op Texel	19
Maatschappelijke opgave 1a. Een gezonde geest in een gezond lichaam (gezondheid en sport)	19
Maatschappelijke opgave 1b. Je verantwoordelijk voelen voor je eigen leefomgeving	21
Maatschappelijke opgave 1c. Iedereen heeft een plek in het dorp	22
Thema 2: De jeugd heeft de toekomst	23
Maatschappelijke opgave 2a. Steun en zorg waar nodig → 'herstel van het gewone leven'	23
Maatschappelijke opgave 2b. Op de toekomst voorbereid (educatie, wonen, brede ontwikkeling)	25
Thema 3: Drempels weg	28
Maatschappelijke opgave 3a. Ook mensen met lichamelijke en verstandelijke beperkingen kunnen meedoen op Texel.....	28
Maatschappelijke opgave 3b. Mensen met psychische en sociale beperkingen kunnen zo veel mogelijk zelfstandig participeren in de samenleving	30
Maatschappelijke opgave 3c. Ook mensen met beperkingen in financiën en taal kunnen meedoen in de samenleving	32
Bijlage 1 - Proces van totstandkoming van het maatschappelijk beleidskader, 2013-2017	35

Hoofdstuk 1 Introductie

1.1 Inleiding

Voor u ligt het maatschappelijk beleidskader. Dit stuk is in 2012 afgestemd met Texelse maatschappelijke organisaties, belangenorganisaties en de Wmo adviesraad.

Dit beleidskader geeft een aanzet tot nieuwe verhoudingen tussen de verschillende actoren in de gemeente Texel. De lokale overheid wil meer ruimte bieden aan instellingen, bedrijven en burgers om de problemen die zij ervaren zelf op te lossen. De overheid ondersteunt hierbij. Dit uitgangspunt komt voort uit de nieuwe manier van kijken naar verantwoordelijkheden.

De raad stelt de kaders vast en bewaakt het publiek belang. Het kader wordt grotendeels gevormd door de maatschappelijke opgaven. In de manier waarop die maatschappelijke opgaven worden gerealiseerd is een steeds grotere rol weggelegd voor instellingen en burgers. Organisaties en inwoners krijgen daarbij meer ruimte om naar eigen inzicht te handelen, ofwel: zolang ze binnen de gestelde kaders blijven, is de wijze van uitvoering aan hen.

Met dit maatschappelijk beleidskader vindt een herijking plaats van uitgangspunten voor de diverse beleidsvelden in het sociale domein, te weten zorg & welzijn, (arbeids)participatie, sport, onderwijs en voorschoolse voorzieningen.¹

Het vervangt, voor zover mogelijk, een aantal beleidsnota's. Waar dit niet mogelijk is vormt het beleidskader het fundament waarop nieuwe nota's en visies worden gebaseerd. Dit kader is richtinggevend voor wat de gemeente Texel samen met maatschappelijke organisaties de komende (minimaal) vier jaren voor Texelse inwoners nastreeft op sociaal en maatschappelijk gebied. Dit maatschappelijk beleidskader met daarin de maatschappelijke opgaven vormt de basis voor de inzet van subsidiegelden op het gebied van sport en in het sociale domein voor de komende jaren.

1.2 Aanleiding

Er zijn meerdere aanleidingen die de realisatie van nieuwe maatschappelijke kaders wenselijk maakten.

1. Vernieuwing van het huidige Wmo beleidsplan.
2. De behoefte aan een overkoepelend beleidskader met eenduidige uitgangspunten waarin samenhang tussen maatschappelijke beleidsterreinen tot stand komt.
3. De behoefte om meer ruimte te geven aan het zelfoplossend vermogen van de samenleving.
4. De grote veranderingen vanuit het rijk; denk onder andere aan de voorgenomen transities in het sociale domein."

1.3 Leeswijzer

Dit document is opgebouwd uit 2 delen: het maatschappelijk kader en 8 maatschappelijke opgaven.

In het 1e deel komen de randvoorwaarden (hoofdstuk 2) en het toetsingskader (hoofdstuk 3) aan de orde waarbinnen de maatschappelijke opgaven gerealiseerd moeten gaan worden.

In hoofdstuk 2 staan een aantal landelijke trends en ontwikkelingen beschreven en wat deze voor Texel betekenen. Dan komen missie en visie van de gemeente Texel in het sociale domein aan bod. Vervolgens komt aan de orde hoe dit maatschappelijk beleidskader gebruikt dient te worden door de maatschappelijke instellingen. Ook staat de relatie met andere nota's en visies hierin aangegeven en tot slot staat een schema opgenomen met de relatie tussen de acht maatschappelijke opgaven en de negen prestatievelden van de Wmo.

¹ Het beleidsterrein 'wonen' volgt een ander traject. Hiervoor wordt verwezen naar de Woonvisie. In de maatschappelijke opgaven komt het thema wonen echter wel terug. De visie is te vinden op de website van de gemeente, onder beleid, volkshuisvesting.

Hoofdstuk 3 heeft betrekking op het toetsingskader. De uitgangspunten voor de invulling van de maatschappelijke opgaven worden daarin weergegeven.

Het 2e deel (hoofdstuk 4) bestaat uit de 8 maatschappelijke opgaven waar de gemeente en het maatschappelijk middenveld op maatschappelijk terrein voor staan. Iedere opgave is opgebouwd uit een toelichting op de ontwikkelingen binnen de opgave, een vertaling naar subopgaven, de ambities van de gemeente bij elke subopgave, de gemeentelijke prioriteiten en tot slot de relatie tot bestaand beleid.

Hoofdstuk 2 Context en gebruik van het beleidskader

2.1 Maatschappelijke ontwikkelingen

De samenleving is altijd in ontwikkeling. Veranderingen in de maatschappij hebben hun weerslag op individuen, op hun onderlinge verhoudingen en op de relatie tussen individu en overheid. Het omgekeerde geldt echter ook: de ontwikkeling van mensen en hun onderlinge verkeer veroorzaken ook weer maatschappelijke verandering. Die wisselwerking brengt de dynamiek in de samenleving. De (ook) voor Texel relevante ontwikkelingen komen in dit hoofdstuk aan de orde.¹

Individualisering

Tot het midden van de vorige eeuw hoorden mensen als vanzelf tot een bepaalde groep. De 'zuil' en de sociaaleconomische omstandigheden waartoe ouders behoorden, bepaalden grotendeels de levensloop van hun kinderen. Vanaf de roerige jaren 60 veranderde dat in sneltreinvaart. Studeren werd voor steeds meer jongeren mogelijk, waardoor de kans te klimmen op de sociale ladder flink toenam. Arbeiders en vrouwen emancipeerden zich en de traditionele zuilen zagen hun voorheen zo sterke structuur afbrokkelen. De nadruk werd steeds meer gelegd op zelfontplooiing en de individuele ontwikkeling; het lidmaatschap van een groep, kerk of beweging verdween naar de achtergrond. In de huidige tijd maken mensen deel uit van meerdere, los-vaste groepen op basis van bijvoorbeeld gedeelde hobby's, gezamenlijke belangen, sport, studie enzovoort.

In een samenleving waarin mensen vooral van zichzelf uitgaan, is het noodzakelijk dat personen die minder sterk in het leven staan niet aan hun lot worden overgelaten. Daarin heeft de overheid, ook de lokale, een belangrijke taak. Die taak is eveneens in ontwikkeling. Waar de overheid in de afgelopen jaren haast vanzelf geneigd was de inwoners problemen uit handen te nemen, is het nu steeds vaker een kwestie van mensen helpen zichzelf te leren helpen of ze door hun directe omgeving te laten ondersteunen.

Deze ontwikkeling wil niet zeggen dat we niets meer voor een ander doen; in tegendeel. Zeker op Texel zijn veel mensen die iets voor een familielid, een buurman of een kennis willen en kunnen betekenen. Denk aan mantelzorgers en vrijwilligers in het verenigingsleven. Bij de vrijwilligers zien we wel een verandering. Zij zijn eerder te vinden voor incidentele klussen dan voor langdurige, structurele verplichtingen.

Hoewel de mondige en zelfredzame burger tegenwoordig heel goed weet wat hij wil, beperkt de taak van de overheid zich niet tot het (doen) opvangen van mensen die buiten de boot (dreigen te) vallen. De overheid - zeker de gemeente - heeft er belang bij dat de inwoners het naar hun zin hebben op Texel. Voor de lokale overheid is het daarom ook belangrijk te investeren in de zaken die ervoor zorgen dat Texel een prettig eiland blijft om te wonen, werken en recreëren.

Andere rol lokale overheid

Op allerlei terreinen, ook op het maatschappelijk vlak doet de gemeente een stap opzij. Het gaat dan om het optimaal stimuleren en ondersteunen van burgers en het maatschappelijk middenveld zodat zij zichzelf en elkaar kunnen helpen. Daarnaast blijft de gemeente opkomen voor de meest kwetsbaren en vult zij het compensatiebeginsel goed in. De gemeente Texel heeft ervoor gekozen regiegemeente te worden en zal nog meer de nadruk gaan leggen op sturen in plaats van zelf roeien. Dit betekent dat het maatschappelijk middenveld meer met algemene beleidskaders moet gaan werken en zelf ook het beleid moet voeren omdat zij beter zicht hebben op trends en ontwikkelingen in de praktijk. Dat moet kunnen, als in 'het veld' voldoende kennis en deskundigheid voorhanden is om de taken te volbrengen. In de meeste gevallen is dat zo, maar soms zal het nodig zijn organisaties daartoe te faciliteren. De gemeente zal de regie ter hand nemen als blijkt dat organisaties (gezamenlijk) niet tot een goed (kwalitatief/passend binnen het beleid) aanbod komen.

¹ Bronnen voor cijfermateriaal: Texel in cijfers en CBS

De nieuwe rol van de gemeente betekent dus onder meer: loslaten, vertrouwen op de kracht van instellingen en burgers, vragen wat instellingen en burgers *zelf* kunnen doen om een probleem op te lossen of een voorziening te realiseren.

Voor gesubsidieerde instellingen betekent het meer ruimte om inspanningen te plegen op een manier die bij de opgave waar ze voor staan past. Daarnaast betekent het dat ze naast de subsidie ook naar het verwerven van andere inkomsten moeten kijken.

(Overheids)veranderingen op landelijk niveau

Tussen nu en 2016 krijgen gemeenten waarschijnlijk te maken met 3 omvangrijke decentralisaties. Een en ander is nu nog niet geheel duidelijk en afhankelijk van verkiezingen, regering en te formeren kabinet. Het is wel heel waarschijnlijk dat er een transitie komt van extramurale begeleiding uit de AWBZ, een transitie Jeugdzorg en dat er een wet komt die er voor moet zorgen dat zoveel mogelijk mensen door werk in hun eigen onderhoud kunnen voorzien. Deze wet zal de Wet werk en bijstand (Wwb) vervangen en heeft gevolgen voor de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en de Wajong.

De AWBZ functies Begeleiding Groep (dagbesteding), Begeleiding Individueel en Kortdurend Verblijf (logeeropvang/vakantieopvang) worden waarschijnlijk een gemeentelijke taak onder de Wmo inclusief het regelen van vervoer dat aan de begeleidingsactiviteiten is verbonden.

In het jeugddomein krijgen gemeenten waarschijnlijk de verantwoordelijkheid voor de Jeugdzorg, jeugd-GGZ, begeleiding en de zorg voor jongeren met een licht verstandelijke beperking, alsook de 'gedwongen' jeugdzorg en jeugdreclassering.

Naast deze veranderingen spelen er nog meer zaken die van invloed zijn op de burger en de gemeente.

Er komen - naast de transitie van de extramurale begeleiding uit de AWBZ - waarschijnlijk nog meer AWBZ-veranderingen aan. Wat deze precies inhouden is nog niet zeker.

Het gaat mogelijk ook om veranderingen binnen de gezondheidszorg. Zonder hier op de precieze maatregelen in te gaan zal het beroep dat gedaan wordt op het vangnet dat de gemeente biedt, toenemen.

Sommige mensen zullen door meerdere van deze maatregelen getroffen worden. De kans en verwachting bestaan dat zij vaker een beroep gaan doen op de gemeente voor ondersteuning.

Deze ontwikkelingen grijpen ook op elkaar in en hebben in samenhang consequenties voor het hele sociale domein. Zowel op regionaal als lokaal niveau neemt de gemeente verantwoordelijkheid voor het aansluiten van verschillende maatschappelijke beleidsterreinen op elkaar.

Vergrijzing en ontgroening

Texel vergrijst en ontgroent. De totale bevolking daalt de komende jaren naar verwachting echter nog niet. Vanaf 2015 zal mogelijk een daling inzetten (2010: 13.779, 2015: 13.784, 2020: 13.531). Niettemin heeft de veranderende bevolkingssamenstelling wel degelijk gevolgen voor de benodigde voorzieningen op Texel. Het zal duidelijk zijn dat de behoefte aan basisonderwijs en kinderopvang zal afnemen en dat de behoefte aan zorg en de invulling van vrije tijd echter juist zal toenemen.

Voor de arbeidsmarkt hebben de vergrijzing en de ontgroening ook gevolgen. De beroepsbevolking neemt in omvang af (2010: 9.014, 2015: 8662 en 2020: 8.193), waardoor er op termijn een personeelstekort ontstaat. Tijdige maatregelen zijn nodig om te voorzien in de behoefte aan medewerkers in de zorg. Niet alleen de gemeente, maar ook bijvoorbeeld het onderwijs dient daarop in te spelen.

Texelse ouderen zijn erg actief in het economische, sociale, politieke en culturele leven. Op Texel kunnen we daarom beter spreken over verzilvering dan over vergrijzing. De gemeente wil het graag mogelijk maken dat de Texelse ouderen hun kennis, ervaring en vaardigheden kunnen blijven inzetten.

Gezinsverduunning

Huishoudens worden kleiner. Vergrijzing betekent altijd meer alleenstaanden; mensen worden op enig moment immers weduwe of weduwnaar. Deze mensen blijven bovendien vaak tot op hogere leeftijd zelfstandig wonen. Scheidingen en jongeren die in hun eentje een eigen huishouding beginnen doen de rest. Bij een gelijkblijvend aantal inwoners is daardoor toch behoefte aan nieuwe woningen. Op Texel gaan partijen er vanuit dat er tot 2020 ongeveer 220 woningen gerealiseerd kunnen worden. Een betaalbare en toekomstbestendige woningvoorraad is blijvend van belang.

Gevolgen van de ontwikkelingen

Het is interessant om te kijken welke gevolgen de individualisering, de andere rol van de overheid, de vergrijzing, de ontgroening en de gezinsverduunning voor het beleid van de gemeente Texel hebben. De conclusie is dat er meer en meer een beroep zal worden gedaan op de zelfredzaamheid en de zelfwerkzaamheid van de inwoners. Mensen die zelf hun eigen problemen oplossen, hebben een hogere mate van welbevinden en staan sterker in het leven.

Als mensen zelf hun problemen oplossen, wordt voorkomen dat er onbedoelde effecten van overheidsmaatregelen ontstaan waardoor de kracht als het ware uit de samenleving wordt gehaald. Een gemeente die de inwoners te veel uit handen neemt, prikkelt de mensen niet om zelf het heft in handen te nemen.

Als mensen het niet helemaal zelf redden, kunnen mensen een vertegenwoordiger van de gemeente vragen om mee te denken over oplossingen voor de beperkingen die zij ervaren. Samen kan dan bekeken worden wat iemand nog wel kan. Ook kan de sociale omgeving betrokken worden of kan er een vrijwilliger ingezet worden. Soms kan een collectieve of een individuele voorziening bijdragen aan een oplossing, maar dat wordt pas beoordeeld als duidelijk is dat iemand zijn beperking niet zelf of met behulp van het sociale netwerk of een vrijwilliger kan oplossen.

Eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid betekenen ook dat wie daartoe in staat is, zelf betaalt voor voorzieningen voor zover dit binnen de wettelijke mogelijkheden valt. Dit geldt zowel voor de individuele als de collectieve voorzieningen, maar wel met een vangnet voor de lagere inkomens.

De groeiende groep ouderen onder de inwoners heeft tot gevolg dat er behoefte is aan uitbouw van betaalbare en voor iedereen toegankelijke zorg. Om het personeelstekort dat in deze sector zal ontstaan op te vangen, zal de (aanstaande) beroepsbevolking gericht naar banen in de zorg moeten worden toegeleid.

Wat de samenleving in ieder geval nodig blijft hebben, is een gezamenlijk gevoelde verantwoordelijkheid voor de leefomgeving en voor de manier waarop kinderen en jongeren daarin opgroeien.

2.2 Missie en Visie gemeente Texel

Waar gaan we naartoe met het eiland Texel? (visie)

Texel is een leefbaar eiland met een grote sociale samenhang in dorpen en andere sociale netwerken.

Op Texel zijn de inwoners zelfredzaam en betrokken bij hun omgeving; ze nemen zoveel mogelijk hun eigen verantwoordelijkheid en ondersteunen elkaar onderling waar dat mogelijk is.

Op Texel worden burgers die (tijdelijk) niet meer op eigen kracht kunnen meedoen of buiten de maatschappij zijn komen te staan, waar mogelijk ondersteund bij het (weer) op een volwaardige manier kunnen deelnemen aan het maatschappelijk verkeer.

Hoe bereiken we dat? (missie)

De meeste mensen weten zich prima te redden op Texel. Texelaars zijn zelfredzaam en als zij een probleem ervaren zoeken zij zelf of samen naar een oplossing.

Om de sociale samenhang in dorpen en andere netwerken te bevorderen investeert de gemeente in de versterking daarvan. De gemeente kan dat doen door initiatieven uit de samenleving die gericht zijn op 'goed nabuurschap' te ondersteunen. Soms is het ook een kwestie van dingen juist niet meer doen.

Daar waar de burger er zelf niet uitkomt, probeert hij dat met ondersteuning van het eigen sociale netwerk, met mantelzorgers en vrijwilligers te doen. Tot het sociale netwerk horen ook vrienden, familie, school en collega's. Als dat niet lukt, komen overheid en instellingen in actie. Zij nemen het probleem en de oplossing niet over maar ondersteunen burgers om, voor wie dat mogelijk is, het heft (weer) in eigen handen te nemen. Eventueel kan er een beroep worden gedaan op collectieve voorzieningen. In laatste instantie verschaft de gemeente een vangnet aan burgers die uitvallen, of dreigen uit te vallen, of die onvoldoende middelen hebben om mee te doen.

De inzet van professionals in het maatschappelijk middenveld moet er zo veel mogelijk op gericht zijn de zelfredzaamheid van de burger te vergroten. Om de zelfredzaamheid te garanderen en te vergroten zorgt de gemeente voor (of faciliteert) een aantal basale voorzieningen op het gebied van inkomensondersteuning, zorg en welzijn.

Er zal een groter beroep gedaan worden op burgers en organisaties. Van de burgers en organisaties wordt verwacht dat zij initiatieven ontplooien en hun kennis en kunde ten dienst stellen van de samenleving. Daarbij wordt het belangrijker om te kijken wie of welke groepen profijt hebben bij maatschappelijke activiteiten en voorzieningen. De burger zal zelf meer afwegen waarvoor hij bereid is te betalen.

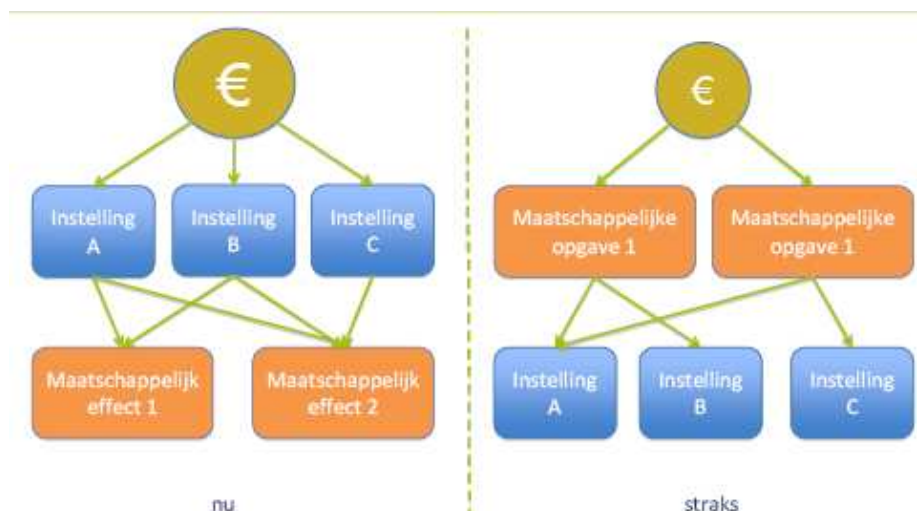
Instellingen en overheid richten hun inspanningen op samenwerking met burgers en doelgroepen. Zij doen dit door een open oor te hebben voor de ervaringen en inzichten van burgers. Zij hebben een scherpe blik op initiatieven en processen die ontstaan in de omgeving van die burgers, creëren daarmee ruimte voor oplossingen en faciliteren dit waar gewenst en nodig. Soms betekent het dat er nieuwe wegen worden gevonden om een voorziening in te richten en zullen andere vormen van organiseren nodig zijn. Soms moeten oude organisatievormen sneuvelen en zullen barrières moeten worden geslecht omdat zij een betere oplossing in de weg staan. De inspanningen en werkwijzen komen tot stand met oog voor de context van de burger en voor verschillen tussen mensen en dorpen. Het is voor burgers helder waartoe zij zich kunnen wenden.

2.3 Gebruik van het maatschappelijk beleidskader

Het maatschappelijk beleidskader zal na vaststelling *het* kader voor maatschappelijke subsidies zijn. Instellingen of burgers die in aanmerking willen komen voor subsidiëring zullen dit kader dus moeten aanwenden als richtlijn. Om met de beschikbare subsidiemiddelen tot een effectief aanbod te komen, vertaalt de gemeente de maatschappelijke opgaven uit dit kader naar doelstellingen in de subsidieovereenkomsten met uitvoerende organisaties. Hierbij krijgen de instellingen meer ruimte om zelf in te vullen hoe ze bij gaan dragen aan het realiseren van de maatschappelijke opgaven. De gemeente toetst de effectiviteit van de inzet van de organisaties en niet welke activiteiten zij wel en niet uitvoeren. Er zal een andere systematiek van subsidiëren komen. In plaats van periodieke subsidies wordt dan subsidie verleend aan instellingen om een maatschappelijke opgave te realiseren. Subsidieafspraken met instellingen krijgen hierdoor een ander karakter en ook de verantwoording zal veranderen. In de uitvoeringsfase gebruikt de gemeente het kader om te sturen op de mate waarin de maatschappelijke opgaven worden behaald en op de mate waaraan wordt voldaan aan de uitgangspunten. Ook beoordeelt de gemeente in welke mate een instelling bijdraagt aan het realiseren van de maatschappelijke opgaven.

Ter toelichting een illustratie over wat er verandert ten aanzien van de wijze van subsidiëren.

We gaan het anders doen!

Rolverdeling

Instellingen, bedrijven en burgers geven mede vorm aan de oplossingen voor maatschappelijke problemen. De gemeente brengt partijen samen, stelt middelen beschikbaar en faciliteert en ondersteunt bij het zoeken van oplossingen.

De gemeente stuurt op effectmeting (in hoeverre worden de maatschappelijke opgaven gerealiseerd) en laat de invulling van de oplossingen over aan de samenleving. Daartoe is vertrouwen essentieel. De gemeente en instellingen zullen meer vanuit de concrete omstandigheden en hetgeen daarin speelt, te werk gaan en niet (meer) met een vast aanbod van voorzieningen komen. Het luisteren wordt steeds belangrijker.

2.4 Relaties tot andere visies en nota's

In het algemeen zijn er nogal veel visies en beleidsnota's die gelden binnen het maatschappelijk domein. Met 1 overkoepelend kader wordt kort en krachtig weergegeven wat de belangrijkste maatschappelijke opgaven voor de komende jaren zijn op Texel.

Een aantal lopende nota's worden vervangen door dit stuk, te weten:

- Sportnota
- Wmo beleidsnota 2009-2013

Voor een aantal beleidsterreinen volgt op basis van de hier gestelde kaders nadere uitwerking. Dit geldt in ieder geval voor:

- de overheveling van de functies extramuraal begeleiding uit de Awbz naar de Wmo, de transitie van de jeugdzorg en de invoering van de Wet werken naar vermogen, komt een aparte uitwerking in regionaal verband. Hiervoor komt een aparte startnotitie die aan de raad in 2012 zal worden voorgelegd;
- integraal jeugdbeleid (visie en overzicht van lopende jeugdprojecten op Texel);
- Visie jeugd- en jongerenwerk;
- tarievenbeleid gemeentelijke sportaccommodaties;
- Nota lokaal gezondheidsbeleid (2013-2017);
- Visie onderwijs;
- Dorpshuizenbeleid.

- Subsidiebeleid (duur van de subsidie overeenkomsten, inschrijven op subsidie, uitwerking prestatie-indicatoren, uitwerking draagkrachtbeginsel, relatie minimabeleid);
- Meerjarenperspectief Wmo-voorzieningen (rapport Rekenkamercommissie, 2011): dit om te kunnen beoordelen of de ramingen van het Wmo-budget en de begroting voldoende zijn om in een toenemende behoefte (vergrijzing) te kunnen blijven voorzien.

Het beleidsterrein 'wonen' en 'mobiliteit/openbaar vervoer' volgen een eigen traject. Zie voor 'wonen' de Woonvisie. Het beleidsterrein kunst&cultuur volgt vooralsnog een eigen traject.

De relatie met de prestatievelden van de Wmo

Het is een wettelijke verplichting om eens in de vier jaar beleid op gebied van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) vast te stellen. Het huidige Wmo-beleidsplan van de gemeente Texel is tot eind 2012 van kracht. Dat betekent dat de kaders voor het Wmo-beleid dit jaar opnieuw door de gemeenteraad vastgesteld dienen te worden. In de wet is geregeld dat alle prestatievelden hierbij aan bod moeten komen. Het Maatschappelijk beleidskader beschrijft de kaders voor het beleid op al deze Wmo-prestatievelden. In de tabel op de volgende bladzijde staat de relatie aangegeven tussen de acht maatschappelijke opgaven en de negen prestatievelden van de Wmo.

Prestatievelden Wmo	Maatschappelijke opgaven	1a. Een gezonde geest in een gezond lichaam (gezondheid en sport)	1b. Je verantwoordelijk voelen voor je eigen leefomgeving	1c. Iedereen heeft een plek in het dorp	2a. Jeugd: steun en zorg waar nodig	2b. Jeugd: op de toekomst voorbereid	3a. Drempels weg: ook mensen met lichamelijke en verstandelijke beperkingen kunnen meedoen op Texel	3b. Drempels weg: mensen met psychische en sociale beperkingen kunnen participeren	3c. Drempels weg: Ook mensen met beperkingen in financiën en taal kunnen meedoen
1. Het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten.	●	●	●	●	●	●	●	●	●
2. Op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden.				●	●	●			
3. Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning.	●	●	●	●	●	●	●	●	●
4. Het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers.	●	●	●	●	●	●	●	●	●
5. Het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijke verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem.	●	●	●	●	●	●	●	●	●
6. Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en aan mensen met een psychosociaal probleem voor het behoud van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijke verkeer.	●	●	●	●	●	●	●	●	●
7. Het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang.				●				●	
8. Het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen.				●				●	
9. Het bevorderen van verslavingsbeleid.				●				●	

Hoofdstuk 3 Toetsingskader aanbod

De volgende uitgangspunten en principes staan hoog in het vaandel in de gemeente Texel en bij de Texelse instellingen en spelen een grote rol bij de subsidieverlening. Ze moeten, daar waar mogelijk, tot uiting komen in de invulling van de maatschappelijke opgaven.

3.1 Algemene uitgangspunten

1. De burger centraal
  - Vragen van de klanten/burgers zijn uitgangspunt.
  - Overheid staat voor algemeen belang en zorg voor de zwaksten/meest kwetsbaren.
2. Uitgaan van eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid van bewoners
  - Zelf (laten) doen/bepalen, zelf (deels) betalen.
  - Gericht op (vergroten) zelfredzaamheid.
  - Met zoveel mogelijk inzet van de sociale omgeving.
  - Indien nodig inzet van vrijwilligers/ professionals.
3. Laagdrempelig aanbod
  - Met inachtneming van het inzicht dat de gemeente niet alle beperkingen weg kan nemen.
  - Vanuit de dorpen goed bereikbaar.
  - Door degenen die er gebruik van maken en betaalbaar (naar draagkracht voor zover wettelijk toegestaan).
4. Recht doen aan verschillen tussen mensen: opleidingsniveau, achtergrond en overtuiging.

3.2 Financiële uitgangspunten

Bij de beoordeling van subsidie aanvragen wordt onderstaand toetsingskader gehanteerd bij de verschillende maatschappelijke opgaven.

1. Is er sprake van een wettelijke taak van de gemeente?
2. Zo nee, is er sprake van een maatschappelijk probleem als de gemeente deze activiteit niet meer subsidieert?
3. Kunnen de nu gesubsidieerde activiteiten blijven bestaan zonder of met minder subsidie van de gemeente?

3.3 Uitgangspunten uit het raadsprogramma en de structuurvisie

In het raadsprogramma 2010-2014 'Aansterken en samenwerken' staan een aantal uitgangspunten die betrekking hebben op een vitale samenleving:

- Afslanken, maar het doel daarbij is fitter te worden.
- Proberen nieuwe bedrijvigheid, opleidingen en instituten naar het eiland te krijgen.
- Het leefgenot op Texel te versterken door de vitaliteit van de dorpen te waarborgen en ervoor te zorgen dat sport niet in de verdrukking komt.
- Samenwerking is een vereiste, waarbij het gemeentebestuur klaar moet staan voor de bewoners maar niet achter de burger aanholt. De bewoners hebben ook een eigen verantwoordelijkheid.

In de structuurvisie 2020 Texel op koers zijn hierover onderstaande uitgangspunten opgenomen:

- vitale dorpen
- de arbeidsmarkt en sociale activering: iedereen doet mee
- jongeren behouden voor Texel
- een breed onderwijsaanbod
- ouderen tellen mee
- een adequate infrastructuur op het vlak van gezondheid en zorg
- een leven lang sporten

Hoofdstuk 4 Maatschappelijke opgaven

De belangrijkste maatschappelijke opgaven voor Texel voor de komende jaren zijn hieronder geformuleerd. Het centrale uitgangspunt hierbij is:

"Iedereen doet mee op Texel!"

De maatschappelijke opgaven die hieruit naar voren komen zijn:

Thema 1: Goed leven op Texel

- 1a Een gezonde geest in een gezond lichaam (gezondheid en sport)
- 1b Je verantwoordelijk voelen voor je eigen leefomgeving
- 1c Iedereen heeft een plek in het dorp

Thema 2: De jeugd heeft de toekomst

- 2a Steun en zorg waar nodig - 'herstel van het gewone leven'
- 2b Op de toekomst voorbereid (educatie, wonen, brede ontwikkeling)

Thema 3: Drempels weg

- 3a Ook mensen met lichamelijke en verstandelijke beperkingen kunnen meedoen op Texel
- 3b Mensen met psychische en sociale beperkingen kunnen zo lang mogelijk zelfstandig participeren in de samenleving
- 3c Ook mensen met beperkingen in financiën en taal kunnen meedoen in de samenleving

In dit hoofdstuk worden deze maatschappelijke opgaven beschreven zodat zij - in samenhang met het toetsingskader (hoofdstuk 3) richtinggevend kunnen zijn voor de inzet van alle maatschappelijke capaciteit.

Thema 1: Goed leven op Texel

Maatschappelijke opgave 1a. Een gezonde geest in een gezond lichaam (gezondheid en sport)

Trends en ontwikkelingen

Sport en bewegen zijn voor vele Texelaars een zinvolle vrijetijdsbesteding.

Het verenigingsleven in de sport is sterk ontwikkeld en heeft daardoor een belangrijke functie in de dorpen. Als plek waar mensen gezond bezig zijn, elkaar ontmoeten en zich inzetten voor het verenigingsleven. Op Texel ligt het accent op bevordering van de breedtesport. Hierdoor wordt ook bijgedragen aan talentontwikkeling.

Sport is bij uitstek de sector waar vele vrijwilligers actief zijn. In elke dorp zijn er sportvoorzieningen of zijn deze vanuit de dorpen gemakkelijk bereikbaar.

De hoofdpogave laat zich vertalen naar de volgende subopgaven

- Mensen maken gezonde keuzes
- Bewegen is een gezonde noodzaak
- Samen sporten is leuk en verbindt (meedoen)
- Toegankelijke en laagdrempelige sportvoorzieningen

De ambities bij de subopgaven

De inwoners op Texel ambiëren gezonde keuzes

Mensen beslissen over hun eigen leefstijl. De keuze voor een gezonde leefstijl wordt mogelijk gemaakt met goede, eigentijdse en bereikbare voorzieningen. Mensen ervaren zo min mogelijk belemmeringen om gezond te kunnen leven.

Betrokkenheid van bedrijfsleven, welzijn, onderwijs en zorg is daarbij nodig.

Gezondheidsbeleid wordt verder uitgewerkt in de lokale nota gezondheidsbeleid (2013-2016).

Bewegen is een gezonde noodzaak

- meer mensen bewegen en sporten
- meer mensen zijn gezonder
- mensen uit alle dorpen sporten
- jeugd, ouderen en mensen met gezondheidsklachten zijn speerpunten

Vanwege het positieve effect van sporten en bewegen op de gezondheid van mensen, is het de opgave om meer mensen te stimuleren om te sporten en te bewegen. Dit streven wordt ondersteund met gezonde sportvoorzieningen waarvoor laagdrempelige tarieven gelden. Ook hier faciliteert de gemeente vraaggericht. Bij mensen met gezondheidsklachten wordt vooral gedacht aan: diabetes, overgewicht en depressie.

Samen sporten is leuk en verbindt

- Verenigingen richten zich actief op de samenleving.
- Verenigingen kennen een zelfstandig bestaan; de gemeente ondersteunt.
- Inzet van vrijwilligers wint aan belang en is waardevol.
- De Stichting Texelse Sportraad adviseert en ondersteunt de sportorganisaties op Texel.

De samenleving kent meer ouderen dan voorheen en het aantal jongeren neemt af. Onderlinge samenwerking tussen verenigingen kan dan belangrijker worden dan voorheen.

Als de subsidiemogelijkheden voor verenigingen in de toekomst verder afnemen wordt het belangrijker dat de verenigingen zelf meer inkomsten genereren. Ook kunnen kosten bespaard worden door meer samenwerking op te zoeken.

Verenigingen spelen zoveel mogelijk in op de behoefte van mensen met een beperking/kwetsbaren. Daar ligt een uitdaging.

Prioriteiten

Het behoud/bevorderen van vrijwilligerswerk in de sport is een belangrijke prioriteit.

Medegebruik van verenigingsaccommodaties wordt steeds belangrijker. In de toekomst wordt het misschien noodzakelijk dat verenigingen meer eigen inkomsten gaan verwerven.

Relatie tot bestaand beleid

Bij het opstellen van deze opgave is gebruik gemaakt van de volgende beleidsnota's: de Nota gezondheidsbeleid 2008-2012 alsmede de recent verschenen landelijke notitie gezondheidsbeleid en de Sportnota "Texel breder in de sport". De kaders in deze maatschappelijke opgave worden uitgewerkt met name op het gebied van sportaccommodaties.

Ook is het wettelijk verplicht om eens in de 4 jaar een nota gezondheidsbeleid op te stellen.

Maatschappelijke opgave 1b. Je verantwoordelijk voelen voor je eigen leefomgeving

Trends en ontwikkelingen

De opgave is dat iedereen zich thuis voelt in de buurt. Dat betekent dat buurtbewoners rekening houden met elkaar. Belangrijk voor deze opgave is het stimuleren van het zelfoplossend vermogen van mensen en hun sociale netwerken. Dat vraagt om het maken van verbinding en samen met dorpsbewoners zoeken naar mogelijkheden en oplossingen. De gemeente heeft hierbij een ondersteunende taak. Samen met organisaties die in het dorp actief zijn moet er voor gezorgd worden dat er verbinding met en tussen buurtbewoners wordt gecreëerd. Dat iedereen zich thuis voelt in de buurt betekent ook dat er een klimaat in de buurt heerst waarin ouders worden gesterkt bij het opvoeden, waarin jongeren rekening houden met de buurt en ook de ruimte krijgen om op te groeien.

De hoofdpogave laat zich vertalen naar de volgende subopgaven

- Betrokkenheid bij en verantwoordelijkheid voor de leefomgeving
- Rekening houden met elkaar en zorgen voor elkaar

De ambities bij de subopgaven

Betrokkenheid bij en verantwoordelijkheid voor de leefomgeving

- Meer mensen zijn actief in hun leefomgeving.
- Meer mensen vinden dat ze invloed hebben op de ontwikkeling van het dorp.

De gemeente en de maatschappelijke instellingen stimuleren, ondersteunen en faciliteren in het verbinden van mensen en in het bij elkaar brengen van vraag en aanbod; zoals in een ruilsysteem als Letstexel.

De gemeente en maatschappelijke instellingen reageren adequaat op vragen en ideeën uit de dorpen.

Rekening houden met elkaar en zorgen voor elkaar

- Het streven is om een zorgzaam dorp te zijn, waar professionele ondersteuning aanvullend is op de ondersteuning van mantelzorgers, zorgzame burens en vrijwilligers.
- Mensen worden in staat gesteld mantelzorg te (blijven) verlenen.
- Burenhulp neemt toe.
- Meer mensen doen vrijwilligerswerk.

Prettig leven betekent rekening houden met elkaar, elkaar aan kunnen spreken, elkaar vragen om hulp en elkaar helpen. Gemeenten en maatschappelijke organisaties stimuleren dit. Dit vraagt van professionals het vermogen te verbinden, stimuleren, ondersteunen en faciliteren. De vraag, niet de oplossing, is hierbij het startpunt.

Prioriteiten

De voornaamste opgave is om als gemeente de zelfwerkzaamheid en verantwoordelijkheid voor de eigen leefomgeving en voor het leefklimaat in de buurt te bevorderen en te faciliteren. Vrijwilligerswerk, burenhulp en mantelzorg zijn de kernbegrippen. De maatschappelijke instellingen gaan vooral uit van de eigen kracht van inwoners en bevorderen deze.

Relatie tot bestaand beleid

De raad heeft een gekantelde werkwijze vastgesteld. De komende jaren (vanaf 2013) wordt die uitgevoerd. Het is de kunst om in een goede samenwerking de zelfred- en zelfwerkzaamheid van burgers met de gemeente en de maatschappelijke organisaties, optimaal in te zetten.

Maatschappelijke opgave 1c. Iedereen heeft een plek in het dorp

Trends en ontwikkelingen

Uitgangspunt is dat iedereen een plek heeft op Texel en dat mensen prettig leven in hun dorp. Dat betekent dat mensen met een beperking zoveel mogelijk binnen hun eigen dorp de begeleiding kunnen ontvangen die zij nodig hebben. Als het kan doen zij hiervoor een beroep op mantelzorgers of zorgzame burens. Als dat niet kan, of in aanvulling op de goede zorg van bekenden, kunnen ze in de buurt terecht voor professionele ondersteuning (bijvoorbeeld dagopvang in de dorpen) of is die goed bereikbaar.

De hoofdpogave laat zich vertalen naar de volgende subopgaven:

- De vraag is het uitgangspunt voor het voorzieningenaanbod
- Langer zelfstandig wonen
- Voorzieningen zijn aanwezig of bereikbaar
- Dorpshuizenbeleid

De ambities bij de subopgaven

De vraag is het uitgangspunt voor het voorzieningenaanbod

Dit vraagt om voorzieningen die aansluiten bij de behoefte in de buurt en/of het dorp, of om de bereikbaarheid van die voorzieningen. Voordat oplossingen geboden worden is het van belang eerst goed te onderzoeken wat de vraag is.

Langer zelfstandig wonen

Belangrijk hierbij is de insteek van langer zelfstandig wonen. Daarbij gaat het niet altijd om Wmo-voorzieningen (woningaanpassingen of bijzondere woonvoorzieningen) maar juist ook om hoe mensen zelf hun eigen woning levensloopbestendig kunnen maken.

Voorzieningen zijn aanwezig of bereikbaar

De idee dat in ieder dorp een volledig voorzieningenpakket aangeboden kan blijven worden is (in de toekomst) niet haalbaar. Gezocht moet worden naar slimme combinaties om voorzieningen in de lucht te houden en anders moet vervoer naar een voorziening elders op het eiland (of daarbuiten) goed georganiseerd worden. De leefbaarheid wordt primair bepaald door goede woonmogelijkheden en goede sociale netwerken.

Dorpshuizenbeleid

Goed functionerende dorpshuizen dragen bij aan de sociale cohesie in de dorpen. Zij bieden onderdak aan het verenigingsleven en zijn multifunctioneel. De gemeente wil met de dorpshuizen samenwerken aan een optimaal takenpakket voor de leefbaarheid en de sociale cohesie in de dorpen en de instandhouding van de dorpshuizen.

Prioriteiten

Dorpshuizenbeleid tot stand brengen.

Relatie tot bestaand beleid

Deze kaders en nieuw te maken beleid sluiten aan bij de bestaande Woonvisie en het convenant op de dorpscommissies. Het oude streven dat in ieder dorp iedere voorziening fysiek aanwezig moet zijn (school, peuterspeelzaal) is in de programmabegroting van de gemeente al los gelaten maar in de structuurvisie Texel op koers wordt er bijvoorbeeld nog van uitgegaan dat in 2020 alle grote en kleine dorpen een kwaliteitsschool hebben, die niet alleen samenwerkt met (collega)scholen maar ook met het dorpshuis.

Thema 2: De jeugd heeft de toekomst

Maatschappelijke opgave 2a. Steun en zorg waar nodig - 'herstel van het gewone leven'

Trends en ontwikkelingen

Gezond en evenwichtig opgroeien, waarbij kinderen de mogelijkheid krijgen zich te ontwikkelen tot zelfredzame, sociale, betrokken en verantwoordelijke burgers, vraagt om een omgeving die veiligheid biedt. Waar liefde en genegenheid vanzelfsprekend zijn, waar ruimte is om talenten optimaal te ontdekken en te ontplooiën. Waar een kind gewoon kind kan zijn en spelend de wereld leert kennen. Als om welke reden dan ook deze voorwaarden (tijdelijk) in het geding zijn, wordt dat vroeg onderkend en is ondersteuning krijgen belangrijk en mogelijk. Dat geldt voor de terreinen opvoeden, opgroeien en brede ontwikkeling via onderwijs. Het inzetten of herstellen van eigen kracht is het uitgangspunt bij het bieden van hulp. De hulp is gericht op het herstel van het gewone leven. Onderwijs en jeugdzorg dienen goed op elkaar aan te sluiten en elkaar te versterken. De verbindende factor daarvoor is het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). Een belangrijke opgave voor de gemeente is dat per 2015 de gemeente verantwoordelijk is voor de gehele jeugdzorg. Dat biedt onder meer de kans om een steviger verbinding te maken tussen het preventieve en curatieve domein. De opgave is in regionaal verband, met aandacht voor lokale accenten, nieuwe sturingsinstrumenten en werkwijzen te organiseren die leiden tot een betere en tegelijkertijd goedkopere ondersteuning van jeugd en gezinnen. Het groeiende beroep op gespecialiseerde zorg wordt ingeperkt door te werken vanuit een andere grondhouding. Er dient een kanteling plaats te vinden, er komt integrale zorg voor jeugd en gezin (1Gezin 1Plan). De gemeente vindt het belangrijk om dit waar mogelijk in regionaal verband te doen voor de domeinen jeugd, onderwijs, veiligheid, zorg.

De hoofdpogave laat zich vertalen naar de volgende subopgaven:

- Hulp bij opvoeden/snelle en passende ondersteuning
- Weten wat er speelt bij jeugd en gezinnen
- Elkaar helpen met raad en daad
- Hulp ook op vrijwillige basis
- Samenwerking tussen de jeugddomeinen en tussen de instellingen die met jeugd werken
- Opvang als dat nodig is

De ambities bij de subopgaven

Hulp bij opvoeden/snelle en passende ondersteuning

- Eerder herkennen van problemen bij het opgroeien. Hoe vroeger interventies kunnen worden gepleegd, hoe beperkter de schade en hoe minder ingrijpend de gevolgen.
- Meer gebruik maken van het eigen netwerk en vrijwillige ondersteuning.
- Meer inzetten van eigen kracht instrumenten.

Iedere opvoeder is in bepaalde situaties wel eens onzeker over hoe te handelen. Vaak biedt intuïtie een uitkomst, maar als dat niet volstaat is hulp vragen een goede zaak. Dat kan bij familie, vrienden of dorpsgenoten. Als er toch professionele hulp of informatie nodig is dan moet die snel en gemakkelijk bereikbaar zijn, via de jeugdgezondheidszorg, via de (voor)scholen door middel van schoolmaatschappelijk werk en via het CJG. Niet alle opvoeders en kinderen trekken zelf aan de bel bij problemen. In dat geval is er een alerte omgeving, die snel herkent wat er speelt. Zorgen en signalen worden door hen gemeld bij daarvoor bestemde meldpunten, waaronder het Algemeen Meldpunt Kindermishandeling (AMK) en meer preventief via de jeugdgezondheidszorg, (voor)school of het CJG. Het gaat dan om zaken als mishandeling, eenzaamheid, ziekte, pestgedrag, voortijdig school verlaten en grensverleggend gedrag en heersende seksuele moraal dat onder andere leidt tot alcohol- en drugsmisbruik en sterke toename van tienerzwangerschappen.

Weten wat er speelt bij jeugd en gezinnen

- Eerder herkennen van problemen bij het opgroeien.

In algemene voorzieningen, zoals het onderwijs en de jeugdgezondheidszorg, worden problemen snel herkend. Dit kan variëren van problemen met leren tot een lastige thuissituatie, of gewoon niet lekker in je vel zitten. Na herkenning wordt snel en accuraat op de problemen ingespeeld, zonder onnodig te problematiseren. Er wordt ondersteund bij het in eigen kring oplossen van de probleemsituaties.

Elkaar helpen met raad en daad

- Meer gebruik van het eigen netwerk en vrijwillige ondersteuning.

Voor milde problemen wordt gebruik gemaakt van kennis in het eigen netwerk. Bij lastiger problemen worden professionals ingeschakeld, die in eerste instantie proberen het eigen netwerk te organiseren.

Hulp ook op vrijwillige basis

- Meer gebruik van het eigen netwerk en vrijwillige ondersteuning.

Een extra maatje om mee te sparren of hulp bij het maken van huiswerk, een volwassene die ondersteuning biedt bij de moeilijke overgang van basisschool naar voortgezet onderwijs, iemand die ouders helpt omdat ze nog niet zo goed thuis zijn in Nederland: zo helpen mensen mee om talenten te ontwikkelen.

Samenwerking

In situaties waarbij meerdere instellingen betrokken zijn bij hulpverlening aan een kind of gezin is samenwerking vanzelfsprekend. Zij weten van elkaar wat ze doen en er is 1 plan, voor 1 gezin met 1 coördinerend persoon (methodiek 1Gezin 1Plan).

Opvang als dat nodig is

Als het echt niet anders kan en als dat nodig is wordt er een alternatief geboden voor thuis, zodat de ontwikkeling door kan gaan en veiligheid geborgd is.

Het kunnen ontwikkelen van een veilige hechting is een van de allerbelangrijkste onderdelen van de opvoeding.

Prioriteiten

Absolute topprioriteit vormt het vroeg signaleren van problemen en adequaat ingrijpen.

Daarbij wordt vooral gebruik gemaakt van eigen kracht. Informatie is goed en gemakkelijk bereikbaar.

Ondersteuning wordt geboden zonder direct te problematiseren.

Om de veiligheid en ontwikkeling van het kind te waarborgen wordt een alternatief voor thuis geboden als dat nodig is.

Relatie tot bestaand beleid

In deze opgave is gebruik gemaakt van beleid zoals beschreven in de Uitvoeringsnotitie Centrum voor Jeugd en Gezin Texel. De kaders uit deze maatschappelijke opgave zullen voort- en uitgebouwd worden in beleid op de transitie van de jeugdzorg naar de gemeente en in een nieuwe Visie jeugd- en jongerenbeleid.

Op het gebied van jeugd en zorg is in 2012 een integrale, regionale visie vastgesteld, “koersdocument jeugd, onderwijs, zorg (BOJOZ).”

Maatschappelijke opgave 2b. Op de toekomst voorbereid (educatie, wonen, brede ontwikkeling)

Trends en ontwikkelingen

Texel vergrijsst en ontgroent. Jongeren gaan elders wonen, vanwege studie, of werk maar ook vanwege gebrek aan werk en woonruimte. Een tekort op de Texelse arbeidsmarkt dreigt. Met name in de zorg zullen straks vele handen nodig zijn.

De leeftijdscategorie 0 t/m 23 jaar willen we in staat stellen voldoende kennis en vaardigheden te ontwikkelen om met succes een opleiding te volgen, de arbeidsmarkt te betreden en een zelfstandig leven op te bouwen.

Daartoe worden zowel preventieve als curatieve instrumenten ingezet. Belangrijk: onderwijs, werk en woonruimte.

De hoofdpoging laat zich vertalen naar de volgende subopgaven

- Aandacht voor emotionele en cognitieve ontwikkeling
- Sluitend en laagdrempelig zorgaanbod op scholen
- Invulling geven aan de maatschappelijk stage
- Adequate en toekomstbestendige onderwijshuisvesting
- Afstemming onderwijs en arbeidsmarkt
- Geschikte woningen voor jongeren, met een acceptabele wachttijd
- Voldoende mogelijkheden tot brede ontwikkeling

De ambities bij de subopgaven

Aandacht voor emotionele en cognitieve ontwikkeling

- voldoende toegankelijke voorschoolse voorzieningen.
- VVE-aanbod (voor- en vroegschoolse educatie) voor Texelse peuters: voor peuters die te kampen hebben met achterstand op taal en/of sociaal-emotioneel gebied
- brede ontwikkeling met aandacht voor sport, cultuur, natuur, milieu, burgerschap, leefstijl (o.a. door inzet combinatiefunctionarissen)
- samenwerking tussen onderwijs en instellingen voor sport, cultuur
- voorkoming voortijdige schooluitval

Er is aandacht voor de emotionele en cognitieve ontwikkeling van kinderen en jongeren, zowel in de voorschoolse leeftijd als daarna. Iedere leerling kan zijn talenten ontwikkelen, waarbij zoveel mogelijk leerlingen uiteindelijk minimaal een startkwalificatie behalen (= minimaal mbo niveau 2 of havo). Voor wie een startkwalificatie niet haalbaar is, moet een goed alternatief geboden worden. Vo en mbo scholen hebben al de verplichting om zich tot het uiterste in te spannen om er voor te zorgen dat er geen enkele jongere (tot 23 jaar) zonder startkwalificatie op de arbeidsmarkt terecht komt. Dat is in de regio al vigerend beleid.

Sluitend en laagdrempelig zorgaanbod op scholen

- Schoolmaatschappelijk werk, leerkrachten, IB-ers (intern begeleiders) en zorgadviesteams signaleren en behandelen de schoolproblemen bij leerlingen in een vroeg stadium. Dat kan onder andere doordat het CJG tegen het onderwijs aan zit.
- Onderwijs en jeugdzorg zijn er gezamenlijk verantwoordelijk voor dat jongeren niet tussen wal en schip vallen.

Kaderstellend beleid voor het sluitend en laagdrempelig zorgaanbod op scholen, is de invoering van de Wet op het Passend Onderwijs.

Via een systeem van schoolmaatschappelijk werk worden problemen van jongeren in een vroeg stadium opgemerkt en behandeld. De verschillende levenssferen van een jongere; thuis, school, op de sportclub enzovoort, zijn niet strikt te scheiden. Daarom is in de signalering op Texel een samenwerkingsnetwerk (het CJG) in opbouw. Zowel school als jeugdzorg hebben een verantwoordelijkheid als het erom gaat niemand tussen de mazen van het zorgnet te laten vallen. Men neemt de problemen van de jongeren niet over, maar biedt ondersteuning en betreft de sociale omgeving erbij.

Invulling geven aan de maatschappelijke stage

- Via maatschappelijke stages dragen jongeren bij aan het vrijwilligerswerk op Texel.

Maatschappelijke stages zijn een goed middel om jongeren burgerschap en aandacht voor hun omgeving bij te brengen. Vanaf schooljaar 2011/2012 is dit een verplicht onderdeel van de opleiding. Een gevarieerd stageaanbod en een juiste matching van leerling en stageplaats is belangrijk. Op Texel wordt dat uitgevoerd door de stagemakelaar.

Adequate en toekomstbestendige onderwijshuisvesting

- schoolgebouwen in overeenstemming met hedendaagse eisen
- goed onderhoud en een goed binnenklimaat
- brede school als ontwikkelconcept niet als huisvestingsconcept, waarbij aandacht is voor multifunctioneel gebruik van schoolgebouwen, zo mogelijk gecombineerd met peuterspeelzaal en/of buitenschoolse opvang

Afstemming onderwijs en arbeidsmarkt

- voldoende stageplaatsen
- voldoende leerwerk- en traineeplekken
- stimuleren dat werkgevers kansen bieden aan Texelse jongeren

Geschikte woningen voor jongeren, met een acceptabele wachttijd

- De kansen op de woningmarkt voor starters op Texel vergroten, zowel in de koopsector als de huursector en in nieuwbouw en de bestaande woningvoorraad.
- Geen belemmeringen voor hervestiging van jongeren na hun studie.

De ambitie is om jongeren op Texel te houden of om ze terug te laten keren naar het eiland na hun studie. In de woonvisie zijn ze echter niet als aparte doelgroep opgenomen. Er is wel speciale aandacht voor starters op de woningmarkt. Het doelgroepenbeleid wordt zo veel mogelijk vermeden. De bedoeling is een flexibel woonbeleid voor alle leeftijdscategorieën.

Voldoende mogelijkheden tot brede ontwikkeling

- mogelijkheden voor ontmoeting
- mogelijkheden voor sport en cultuur

De gedachte is om kinderen, naast de verplichte scholing, zowel op school als in de naschoolse opvang, op een speelse manier in contact te brengen met een aantal belangrijke aspecten van de samenleving zoals sport en beweegmogelijkheden, cultuuruitingen, vreedzaam communiceren, zorg voor de directe leefomgeving, enz. Met als doel ze de kans te geven zich te ontwikkelen tot zelfredzame, sociale, betrokken en verantwoordelijke burgers van deze gemeente. Essentieel daarbij is dat kinderen aan brede ontwikkeling plezier beleven. Daarmee werk je duurzaam aan de leefbaarheid van Texel.

Prioriteiten

Zorgen dat kinderen in het onderwijs goed tot hun recht komen, presteren naar vermogen en zich breed en voorspoedig ontwikkelen is eveneens van belang. Eigenlijk begint dat al voor de schoolgaande leeftijd, in peuterspeelzaal en kinderopvang.

Om te zorgen dat jongeren goed op de lokale arbeidsmarkt terecht kunnen, zouden onderwijs, bedrijfsleven en instellingen kunnen samenwerken aan het realiseren van stages (in verschillende vormen) en leerwerkplekken. De gemeente Texel heeft zich ten doel gesteld jaarlijkse traineeplekken te creëren voor jong talent.

Relatie tot bestaand beleid

In deze opgave is gebruik gemaakt van:

- de structuurvisie van de gemeente Texel
- het beleid ten aanzien van voortijdige schooluitval, onderwijshuisvesting, zorg in en om het onderwijs
- Uitvoeringsnotitie Centrum Jeugd en Gezin Texel, februari 2011
- de Woonvisie 2007-2015

Thema 3: Drempels weg

Maatschappelijke opgave 3a. Ook mensen met lichamelijke en verstandelijke beperkingen kunnen meedoen op Texel

Trends en ontwikkelingen

Drempels weg raakt aan de kern van waar het om gaat bij de uitvoering van de Wmo: het wegnemen van belemmeringen die tot gevolg hebben dat mensen niet of onvoldoende kunnen participeren in de maatschappij. Iedereen moet kunnen meedoen. Voorwaarden hiervoor zijn een huishouden kunnen voeren, zich kunnen verplaatsen in en om de woning, zich lokaal kunnen verplaatsen per vervoermiddel en medemensen kunnen ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan kunnen gaan.

Een belangrijke ontwikkeling is de Kanteling: het anders vormgeven van de compensatieplicht in de Wmo. Gemeente Texel wil samen met de burger uitzoeken welke ondersteuning de burger echt nodig heeft om te kunnen participeren. Daartoe wordt bekeken wat iemand zelf kan, wat iemand binnen zijn sociale omgeving kan oplossen en of de inzet van een vrijwilliger kan bijdragen aan de oplossing. Een collectieve voorziening kan ook een compensatie zijn voor de beperking die iemand ervaart. Als laatste wordt gekeken naar de verstrekking van individuele voorzieningen. Er wordt toegewerkt naar een passend resultaat.

Vraagverheldering (achterhalen van de vraag achter de vraag) speelt een belangrijke rol. Om te voorkomen dat de extra inzet die hiervoor nodig is tot extra kosten leidt wordt tegelijkertijd gewerkt aan het efficiënt(er) inrichten van de werkprocessen binnen het Wmo-loket.

Nog een belangrijke ontwikkeling voor deze opgave is dat de AWBZ-functie extramuraal begeleiding een gemeentelijke taak wordt binnen de Wmo.

De hoofdpoging laat zich vertalen naar de volgende subopgaven:

- Openbare ruimten, openbare gebouwen en toeristische accommodaties zijn voor zover nodig en mogelijk toegankelijk voor iedereen
- Mensen moeten kunnen blijven wonen in hun dorp
- Mensen krijgen ondersteuning die bijdraagt aan het vergroten van de zelfredzaamheid

De ambities bij de subopgaven

Voorzieningen voor iedereen toegankelijk

Die voorzieningen waarvan iedereen gebruik maakt, moeten toegankelijk zijn. In de praktijk wordt hiermee tegenwoordig rekening gehouden bij de bouw van nieuwe voorzieningen. Bestaande voorzieningen zijn/ worden hierop aangepast. De eerder gestelde doelen op het terrein van toegankelijkheid worden op dit moment voldoende gehaald, maar de ambitie van toegankelijkheid van voorzieningen is blijvend van belang.

- optimaal gebruik openbaar vervoer

Mensen met een beperking moeten kunnen beschikken over de hulp(middelen) die nodig is (zijn) om zich binnenshuis, om het huis en op Texel te verplaatsen. Hiertoe wordt eerst bekeken wat zij nodig hebben om gebruik te maken van het openbaar vervoer.

Mensen moeten kunnen blijven wonen in het door hen gewenste dorp.

- grotere inzet van vrijwilligers voor het verlenen van eenvoudige diensten
- versterken van sociale netwerken
- mensen stimuleren om hun eigen woning levensloopbestendig te maken
- vergroten aantal levensloopbestendige woningen (renovatie en nieuwbouw)

Om ervoor te zorgen dat mensen zo lang mogelijk kunnen blijven wonen in hun eigen dorp zijn soms fysieke hulpmiddelen nodig, soms de hulp van mensen (buren, vrijwilligers, professionals) voor klussen die men zelf niet meer kan doen. Het aanpassen van woningen heeft gelet op het kostenaspect niet altijd de prioriteit. Om hoge kosten te voorkomen, zijn levensloopbestendige woningen dus van belang.

Mensen krijgen ondersteuning die bijdraagt aan het vergroten van de zelfredzaamheid

- versterken zelfoplossend vermogen
- verschuiving van individuele naar collectieve voorzieningen
- voldoende mogelijkheden tot zinvolle dagbesteding

Mensen zijn zelf voor een belangrijk deel verantwoordelijk voor hun eigen welzijn. Als mensen een beperking ervaren, wordt in een gesprek uitgezocht wat iemand echt nodig heeft om te kunnen participeren. Met een individuele voorziening wordt dat niet altijd bereikt en een individuele voorziening is ook niet altijd nodig om dat te bereiken. Soms kan een collectieve voorziening, bijvoorbeeld dagbesteding, een oplossing zijn. Een ander vindt het misschien prettig als er geregeld een vrijwilliger op bezoek komt of wil misschien wel zelf vrijwilligerswerk gaan doen.

Prioriteiten

Het gaat bij deze opgave om de uitvoering van de kerngedachte van de Wmo (iedereen kan meedoen) en de compensatieplicht. Daarbij staat voorop innovatieve manieren te vinden om de ambities te bereiken.

Relatie tot bestaand beleid

In deze opgave is gebruik gemaakt van de Woonvisie, raadsbesluiten over de Kanteling en de beleidsnota Wmo (2009-2013).

Maatschappelijke opgave 3b Mensen met psychische en sociale beperkingen kunnen zo veel mogelijk zelfstandig participeren in de samenleving

Trends en ontwikkelingen

Deze opgave houdt vooral in inzetten op preventie, signalering, een veilige plek om te wonen, zo veel mogelijk zelfstandig en op weg helpen. Hulpverleners worden steeds meer geconfronteerd met cliënten met een dubbele diagnostiek (verslaving en psychiatrie) of multiproblematiek (verslaving, psychiatrie en (licht) verstandelijke) beperking. Veelal is er ook problematiek aanwezig op diverse andere leefgebieden zoals wonen, werken, financiën, veiligheid enzovoort. Zelfstandige woonruimte of tijdelijke opvang is moeilijk beschikbaar. De afstand tot de arbeidsmarkt is vaak erg groot en de participatiegelden zijn minder geworden.

Daarnaast wordt de gemeente vanaf 2013 verantwoordelijk voor de extramuraal begeleiding en dagbestedingsfunctie uit de AWBZ. Ontwikkelingen die deze doelgroep uit deze maatschappelijke opgave groter maken maar ook ruimte geven om de opvang, begeleiding en dagbesteding nieuwe impulsen te geven. Impulsen met name door nu gescheiden Wmo en AWBZ voorzieningen te combineren en voorzieningen dichter en flexibeler in de buurt te brengen. Het is een goed moment om na te denken over een herontwerp voor zorg en welzijn waarin eigen kracht en regie van de burger centraal staat met een gepaste verantwoordelijkheid voor de kwetsbaren.

De hoofdpogave laat zich vertalen naar de volgende subopgaven

- Veilig onderkomen voor iedereen
- Zo veel mogelijk zelfstandig leven

De ambities bij de subopgaven

Veilig onderkomen voor iedereen

- minder dak- en thuisloosheid
- minder huisuitzettingen
- verbeteren van de leefsituatie
- minder relationeel geweld
- minder recidive

Voorkomen van dakloosheid en maatschappelijke opvang van mensen die vaak meerdere problemen hebben zoals ggz-problematiek, schulden, werkloosheid en verslaving. Dit vereist dat gemeenten, maatschappelijke opvang, woningcorporaties en andere partners samenwerken bij het vinden van een veilig onderkomen, bij het vinden van dagbesteding, het versterken van een sociaal netwerk en het verwerven van inkomen. Veilig onderkomen houdt in dat er geen overlast wordt ervaren, maar ook dat huiselijk geweld wordt voorkomen.

Zo veel mogelijk zelfstandig leven

- voorkomen van zwaardere problematiek
- meer toeleiding naar zelfredzaamheid, begeleiding en dagbesteding

Een groep mensen, de zorgwekkende zorgmijders, heeft in principe *geen* zorgvraag. Hun sociaal netwerk en hun zelfredzaamheid is anders. Bij het toeleiden naar zorg moet geaccepteerd worden dat er grote verschillen zijn vanaf welk punt men zichzelf kan redden. Het gaat om bemoeizorg, dagbesteding en het voorkomen van zwaardere (verslavings- en psycho-sociale) problematiek.

Prioriteiten

De belangrijkste prioriteiten zijn preventie en aansluiting bij de reguliere (collectieve) voorzieningen dicht in de eigen leefomgeving.

Relatie tot bestaand beleid

In deze opgave is gebruik gemaakt van de volgende beleidsnota's: Het stedelijk Kompas Den Helder 2008-2013 en de startnotitie OGGZ Kop van Noord-Holland.

Maatschappelijke opgave 3c Ook mensen met beperkingen in financiën en taal kunnen meedoen in de samenleving

Trends en ontwikkelingen

Sociale zekerheid, maatschappelijke participatie en persoonlijk welbevinden worden het best bereikt via een betaalde, reguliere baan. Inkomensondersteuning, zoals een bijstandsuitkering, minima- en schuldregeling, vormt een (tijdelijk) vangnet voor hen die op enig moment niet in staat zijn een eigen, of voldoende, inkomen te verwerven.

Voor sociale zekerheid en inkomensondersteuning is de gemeente in eerste instantie verantwoordelijk. Voor betaald werk zijn werkgevers en werkzoekenden de belangrijkste actoren, al kan de gemeente een stimulerende en faciliterende rol spelen op het terrein van onderwijs en arbeidsmarkt. Daarnaast kan de gemeente, samen met werkgevers en betrokken organisaties, mensen met een grote achterstand op de arbeidsmarkt ondersteunen op weg naar werk.

Voor maatschappelijke participatie is aansluiting bij het maatschappelijk middenveld essentieel. Kern hierbij is meer uitgaan van eigen kracht en gebruik maken van het eigen netwerk voor werk en maatschappelijke participatie.

Hierbij is een integrale aanpak het uitgangspunt, waarbij optimaal gewerkt wordt met het uitgangspunt van 1 gezin - 1 traject-/behandelplan. Hierin kunnen zowel de doelstellingen van de Wet Werken naar Vermogen als die van de Wet maatschappelijke ondersteuning en van de Jeugdzorg betrokken worden.

Algemeen maatschappelijk werk is ondersteunend voor deze doelgroep.

De hoofdpogave laat zich vertalen naar de volgende subopgaven

- Financiën op orde
- Op weg naar werk
- Ook mensen met weinig geld kunnen meedoen
- Iedereen kan Nederlands leren

De ambities bij de subopgaven

Financiën op orde

- Preventie: zoveel mogelijk inzetten op werk en ondersteuning bij het omgaan met budget en schulden.
- Individuele dienstverlening met betrekking tot bijstand en schuldhulp.
- Aanvullende ondersteuning voor de zeer kwetsbaren.

In de Wet Werk en Bijstand wordt met de bijstandsuitkering voor iedereen een minimaal bestaansinkomen gegarandeerd (vangnetfunctie) voor mensen die dat (nog) niet zelf of via de partner kunnen verdienen door te werken. De gemeente voert deze wet uit.

Mensen kunnen tijdelijk in financiële problemen komen. In de Wet Schuldhulpverlening natuurlijke personen (WSNP) wordt de schuldhulpverlening geregeld. Per 2012 treedt ook de Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening in werking. Op preventief gebied is een brede aanpak, waarbij partijen samenwerken om signalen in een vroeg stadium te signaleren en aan te pakken, nog onvoldoende ontwikkeld. Dat begint al bij het onderwijs.

Op weg naar werk

- Verhogen van de arbeidsparticipatie: 50-plussers en laagopgeleiden.
- Individuele re-integratie voor mensen met een uitkering en arbeidsperspectief waarbij het vooral gaat om de volgende doelgroepen (mensen met een bijstandsuitkering en vanaf 2013 ook nieuwe doelgroepen uit de Wet Werken naar Vermogen (Wajong en Sociale Werkvoorziening).
- Maatschappelijke participatie voor alle Texelaars.
- Samenwerking in de regio met werkgevers, UWV-Werkbedrijf en onderwijs.

Mensen met een uitkering en/of een beperking kunnen een beroep doen op individuele ondersteuning. De gemeente doet zelf: de re-integratie, de bemiddeling, werkervaring, stages, opleiding, werk met begeleiding (Sociale Werkvoorziening, werken met loondispensatie) in samenwerking met De Bolder. Samenwerking met werkgevers die maatschappelijk betrokken willen ondernemen is daarbij essentieel. In de regio (Noordkop) is een werkgroep recent gestart met het ontwikkelen van één uitvoeringsorganisatie voor de sociale sector. Eind 2012 komt de werkgroep met een voostel.

Sociale activering en maatschappelijke participatie van allerlei doelgroepen (met en zonder uitkering) is een belangrijke taak voor de gemeente. De gemeente wil hierin vooral de initiatieven van het maatschappelijk middenveld en burgers zelf volgen en indien nodig faciliteren.

Ook mensen met weinig geld kunnen meedoen

- prioriteit bij kinderen van mensen met weinig geld
- maatschappelijke participatie voor alle Texelaars

Het gaat hier om het voorkomen van sociaal isolement en het bevorderen van volwaardige participatie van Texelaars uit huishoudens met een inkomen dat lager is dan 110% van het minimum loon. De gemeente faciliteert met inkomensondersteunende regelingen, zoals Bijzondere Bijstand en de Participatieregeling. Vooral kinderen moeten op belangrijke maatschappelijke terreinen (onder andere sport en cultuur) mee kunnen doen.

Iedereen kan Nederlands leren, spreken, lezen en schrijven

- Meer mensen spreken Nederlands, daar waar zij het nodig hebben om te werken of deel te nemen aan de samenleving.
- Herkenning en signalering door professionals en burgers.
- Samenwerking met werkgevers die vanuit hun maatschappelijke betrokkenheid bijdragen aan het leren van de Nederlandse taal.

Er zijn mensen op Texel, zowel autochtoon als allochtoon, die moeite hebben met lezen, schrijven en digitalisering van informatie. Er zijn ook mensen die de taal nog moeten leren spreken. Er heerst veel schaamte rond laaggeletterdheid. Taalproblemen en functioneel analfabetisme kunnen leiden tot sociale en maatschappelijke uitsluiting en financiële problemen. Ook is de kans op werkloosheid en arbeidsongeschiktheid relatief groter.

Prioriteiten voor deze opgave

Dat meer mensen aan het werk gaan en maatschappelijk actief zijn, zijn de belangrijkste doelen binnen deze opgave. Het draagt bij aan zelfredzaamheid en participatie van burgers. Om dit te bereiken is het belangrijk oog te hebben voor zaken die deze doelen in de weg kunnen staan (geldproblemen, taal, werkloosheid). Prioriteit hierbij vormt het vroegtijdig signaleren van problemen en adequaat ingrijpen. Daarbij wordt de eigen kracht van mensen gestimuleerd. Lezen, schrijven en spreken zijn vaardigheden die als belangrijke basis dienen om mee te kunnen doen in de maatschappij en hierin verder te komen. Niet alleen in werk, maar ook ter preventie van allerlei financiële- en gezondheidsproblemen. Een laagdrempelige aanpak voor deze zaken is dan ook essentieel.

Relatie tot bestaand beleid

Een deel van deze ambities betreft nieuw beleid dat nog niet is vastgesteld. Het gaat dan met name om nieuw beleid in het kader van de Wet Werken naar Vermogen, waarbij nieuwe doelgroepen door de gemeente moeten worden ondersteund. Voor een groot deel zijn de ambities gelijk gebleven. Het is vooral de uitdaging in de komende periode om werkgevers te stimuleren om maatschappelijk betrokken te ondernemen en mensen uit doelgroepen aan de onderkant van de arbeidsmarkt werk te “gunnen”. Daarnaast zal participatie ook afhangen van de eigen kracht van burgers en de vitale samenwerking op het eiland met betrokken partijen uit het maatschappelijk middenveld.

In deze opgave is gebruik gemaakt van het huidige beleid ten aanzien van schuldhulpverlening (vastgesteld in 2012), participatie (re-integratie en volwasseneneducatie) en minimebeleid.

Bijlage 1. Proces van totstandkoming van het maatschappelijk beleidskader, 2013 - 2017

De gemeente heeft in 2012 een concept nota opgesteld. Dit concept is ontleend aan het maatschappelijk beleidskader van de gemeente Purmerend. Gezien de ontwikkelingen van de gemeente Texel richting een regiegemeente en de organisatie ontwikkeling waarin we met minder mensen meer werk moeten (laten) doen, was het geoorloofd of juist wenselijk om niet zelf het wiel te gaan uitvinden maar slim gebruik te maken van een 'voorbeeld uit het land'. (zie KING: slim gejat prijs)

Aansluiting is dus gevonden bij dit bestaande beleidsstuk van gemeente Purmerend. Dat was de eerste stap naar een ander soort nota: meer kader, minder uitwerking, een goede aanhaking met het subsidie beleid en een richting voor een lokale overheid die een stap opzij doet in het voordeel van het maatschappelijk middenveld en de kracht van burgers zelf. In maart 2012 is gestart met een interne werkgroep om het Purmerendse plan om te bouwen naar Texel. Het gehele proces staat hier onder aangegeven.

1. concept vertexelen met interne werkgroep en wethouders (start maart 2012)
2. informatie bijeenkomst aan de gemeenteraad (25 april 2012)
3. concept afronden (mei 2012)
4. concept behandelen in het college en vrijgeven voor inspraak (5 juni 2012)
5. tervisielegging/inspraak gedurende 4 weken (18 juni tot en met 27 juli 2012)
6. inspraakreacties verwerken: zienswijze nota maken en reacties direct verwerken in het maatschappelijk beleidskader (30 juli tot ongeveer 1 september 2012)
7. start bestuurlijke traject: college (25 september 2012)
8. bespreking in de commissie (6 november 2012)
9. vaststelling in de raad (21 november 2012)

Betrekken van Texelaars en hun vertegenwoordigers bij de totstandkoming van het beleidskader

Het concept maatschappelijk kader is tot stand gekomen met intern betrokkenen van de gemeente Texel en wordt expliciet voorgelegd aan:

- Wmo adviesraad
- Stichting Welzijn Ouderen Texel
- Stichting Pharos Texel
- Stichting Texelse Sportraad
- Stichting Sportservice Noord-Holland
- Stichting Parlan
- GGD Hollands Noorden
- Stichting Vrije Peuterspeelgroep Texel
- Programmamanager Bestuurlijk Overleg Jeugd, Onderwijs, Zorg
- Coördinatoren Centrum voor Jeugd en Gezin
- Jongerenraad Texel
- 5 schoolbesturen
- Brijder
- Dorpscommissies
- Gemeenteraadsleden (ter kennis)
- TOP, Texels ondernemersplatform
- Sigt
- ANBO

De Wmo adviesraad brengt apart advies uit dat in september 2012 meegaat naar het college.

Ook burgers zijn middels ter visielegging in de gelegenheid te reageren.